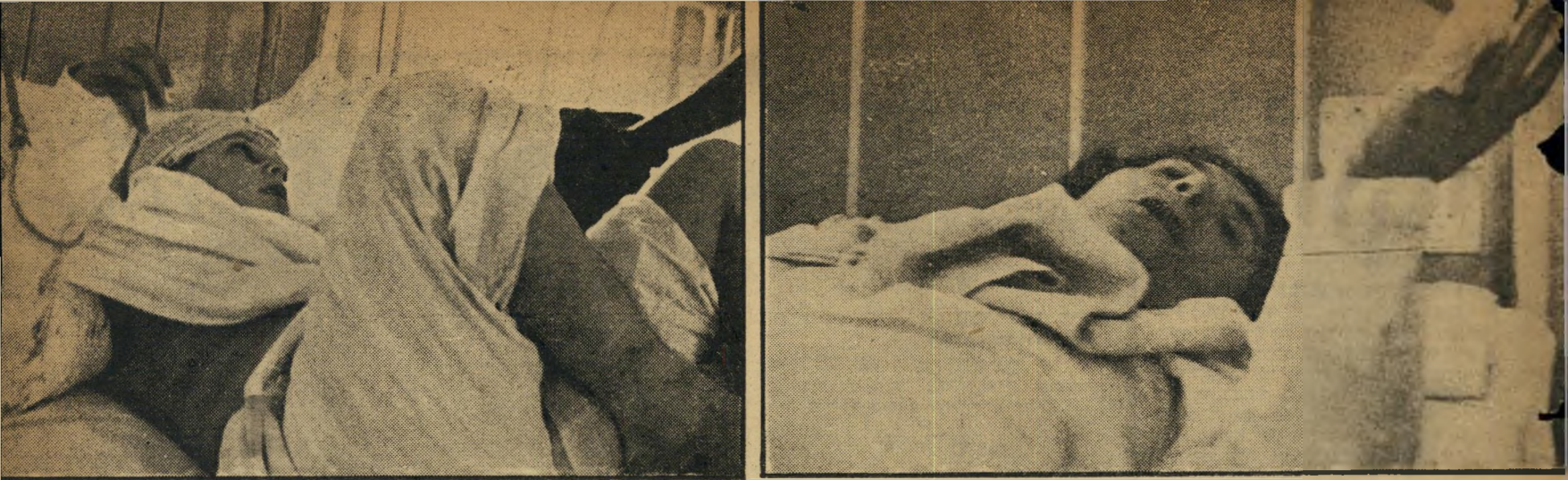

אחרי הטרגדיה ברמת-גן, שכנו האשה (יציין) והבן (שמאל) מת'יסרים בכאבים, אך הכפיצו עינים לא זנקו

ביבה לא נותרה כל ברירה, היא נאלצה להסכים להכניס את יצחק למוסד סגור. מישהו היפה אותה לשלוותה. כשיקרו במקום, סירב יצחק להיכנס, דרש לחזור הביתה. התמרדות הבן לא נתקלה בהתנגדות חריפה מצד אמו. היא החזירה אותו הביתה, המשיכה להפיק בו תקות כי הוא נודע להיות איש-מדע דגול.

לרוע מזלה של המשפחה פוטר האב מעבודתו באותה תקופה. בית החרושת משיקס החליט לצמצם את הייצור, שלח את האב לביתו. אין כמעט כל ספק כי בחודשים אלו נהנה האב בעיקר משעות הבוקר, בהן היתה האשה מרבית הזמן בעבודה. הגיהנום היה בשעות המאוחרות, כשהאשה היתה חוזרת מן העבודה. היא היתה מרבה להעיר לו על מעשיו, ללגלג עליו שהיא המפרנסת היחידה של המשפחה.

★ ★ ★
"לכל חוטא יש עונש"

המצב המיוחד הוציא את ידידיה רפפורט משיח משקלו. בשלהי מדינה סבל את התעללות אשתו, עד לרגע בו תפס את סכין הגילוח.

את הרגעים שקדמו לטירוף האיום זוכרים האם והבן בדיוקנות. יצחק שכב חולה במיטתו, קרא אחד מספרי התנ"ך האהובים עליו. היא הרגיש לפתע כי קרה משהו — אביו אינו מתנהג כשורה.

סיפר השבוע הילד, הנבעט עדיין בכל פעם שהוא נזכר במה שהתרחש: "הוא התחיל לעשות מעשים אינמיים, לפנ' נף בידים. הרגשתי בזה כאשר התקרב למיטתי. אבל לא הספקתי לעשות הרבה. הוא תפס אותי. הוא חשב שאני לא בסדר וזה גרם לו לכל האסון. ואז הוא תפס אותי והתחיל לחתוך את עורקי היר. אני זוכר שהיה לי שחור לפני העינים, אולם אני גם זוכר כל פרט. גם את גברת גיל שזכרתי לדירה שלנו וקראתי לה לסגור את הדלת, כדי שהשכנים לא ישמעו."

לאחר שתיקה ארוכה הוסיף יצחק הצעיר, המגלה בקיאות מפליאה בתנ"ך: "אני יודע דבר חשוב שלמדתי בספר הספרים. לכל חוטא יש עונש."

★ ★ ★
גם מחר תזרח השמש

יצחק, הבן הצעיר והחלוצי, אינו יכול עדיין להיות את אביו גופו. הוא מרוחק למיטה. בעצב הוא מסתכל על ידו התלויה באויר, אינו משמיץ אנחת כאב אחת. מחשבתו אינה פנויה לעבר, הוא רוצה לחשוב על עתיד המשפחה. כששוחח לפני שלושה ימים עם אמו, היתה לפניה תוכן נותן לשיקומה המלא של המשפחה. ברצינות המאפיינת נצי רים בעלי נסיון חיים עשיר, הציע לה לעזור לאב לקבל טיפול פסיכי במשך שנה, לסלוח לו כשיחזור הביתה. עד אז אין הוא רוצה לראות אותו. זה יהיה עונשו היחיד.

בעיה אישית אחת מטרידה אותו. יצחק אינו יודע מה מצבו הגופני. הרופאים מספרים לו שמחלתו קלה ואילו בקול ישראל הודיעו שמחלתו אנושה. אז מהי האמת? שר אל יצחק בחדרה, ממעמץ בעיניו הפקחיות. בלילות הארוכים תוקע יצחק את עיניו בתיקרה החשוכה של ביתן בית-החולים, אינו מרבה לישון. הוא מודאג מן הפירסום ברדיו, חושב כי הרס את משפחתו. אולם המחשבות לא הוציאו אותו ממסלולו הרגיל. כל מי שביקרו ביום שני השבוע, שמע ממנו שאלה חשובה, שלא היתה קשורה כלל במשפחתו: "מה כותבים על הטיל הסובייטי לירח? מה זה בכלל?"

גם את מחקריו לא עזב. "אני לא יכול לקרוא", הסביר יצחק לכתב העולם הזה. "אבל ברגע שחזרתי להכרתי את הלתי לשון מחדש את פסוקי התנ"ך שאני יודע. אני לא רוצה להשכור אותם. בקרוב מאד אחזור למחקרי, קובע הנער לבן-שבע, שלא נהנה בחייו מאור-שמש. אולם גם יודע היטב כי השמש לא שקעה בחייו. עכורו היא תזרח גם מחר."

רובם הצביע על שנת 1947, התאריך בו נולד הבן.

★ ★ ★
השאלה: איך נולד הרצח?

מזלזל הרע של יצחק, ולאכזבתה הרבה של אמו, לא אהב הילד לאכול. הוא הסתפק ב-12 כוסות קקאו ליום, לא הכניס לפיו מזון אחר. בשנים הראשונות הרגיעו חושבי הסביבה את האם הנביכה, סיפרו לה כי גם בניהם אינם אוהבים לאכול. "חכי, הוא עוד יגדל וילמד לאהוב את האכילה", ניתמו אותה בכל פעם שהתאוננה על בנה. אלם הנבואות החורדות של השכנים והמכרים המעטים לא התגשמו. יצחק לא אהב לאכול. את כל צרותיה לאחר מכן תלתה האם, שהיא מורה ותיקה, בעובדה זו.

האם החליטה לחנך את בנה בכוחות עצמה. כמו מורית רבות בעלות שיטות ישנות, החליטה לכבול את הבן לבית. היא לא הסתפקה בתפקיד של אמא. כי חביבה רפפורט רצתה להיות גם בית-הספר, החברה והשעשוע עבור בנה. היתה זו חוליה אחת בשרשרת ארוכה שהביאה עד יום הרצח. כי יחס זה כלפי הבן הוביל למעשים אחרים. שהרסו את המשפחה. ההתקשרות לבן שינתה את יחס האשה לבני לה ולידידיה.

חביבה רפפורט הפכה להיות בלתי חביבה כלפי בעלה. הוא לא התביישה להכות אותו בנוכחותם של השכנים. באחד המקרים אף סטרה על לחיו בנוכחות אחת השכנות, הוסיפה במהירות סטירה שניה. כשסיימה, העיפה מבט נצחון לעבר השכנה הנדהמת, יצאה בצורה הפגנתית לחצר. יותר מכל התפלאו ידידי המשפחה על מעמדו של הבעל בבית. הוא היה עושה את הכביסה. בקיץ שמעו השכנים את אשתו צועקת עליו, דורשת ממנו לעשות את הכביסה בחצר, כדי לא ללכלך את הבית. היא לא רצתה להתחשב במצבו, לא הקלה עליו להתגבר על הבושה הגברית הסב- עית מפני השכנים. "איזה מין משפחה זאת", שאלה הבת- רגשות זיוה רוזן, שכנתה היפהפיה של משפחת רפפורט, הגרה בבית הסמוך. "הוא לא ידע להגן על כבודו. והיא סתם היתה משוגעת"

גם ידיות המשפחה מרים גיל, המסרבת לשוחח על הפ- רשה, מזוה בבירור כי ידידיה רפפורט אינו משוגע. "כולם אומרים שהוא בלתי-שפוי בדעתו, אבל אני יודעת שזה לא כך. הוא בסדר."

★ ★ ★
עבודת-מחקר לאוטודירקט

אחרי שהשתלטה על בעלה, התחילה האשה לכ- פית את רצונה על הבן, לכיין אותו. הדרך: היא לא שלחה את יצחק לבית-הספר. במקום זה השאירה אותו בכיתה, ניסתה ללמד אותו לבדה.

יצחק למד תנ"ך בביתו, האמין שאמו תוכל להשיג עבורו עבודת-מחקר באוניברסיטה העברית, מבלי שיסיים אפילו בית-ספר תיכון. "הוא אוטודידקט שאינו זקוק ללימוד ב- בית-הספר כי הוא מוכשר מאד", סיפרה האם הפצועה לכתב העולם הזה. "כמורה בעלת נסיון אני יודעת להבחין בין בני לבין אחרים."

והיא נהגה בכך בצורה מוזרה: לא הירשתה לפתוח חלון בביתה, בקיץ הלבשה את הילד בסדר עבה. היא לא הסכי- מה שהבן הגאון יחלה, לא יעסוק במחקר שהועידה לו. יחסה כל האם לבן, החמיר את המצב במשפחה. הבן יצחק חיפש את האהבה אצל אביו, ראה בו שותף מוכה- גורל. דחקא יחסו של הילד הכאיב לאם; היא התפללה מדוע אין הבן מבין את מעשהה. "דחקא אני עושה למען עתידו", אמרה באחת ההזדמנויות ששפכה בהן את ליבה. רק בשנתיים האחרונות הבינה לבסוף האם שלא תוכל לחנך את הילד בעצמה. היא הזמינה פסיכיאטר, שינסה להשפיע על הילד לאכול, לא להסתפק בתריסר כוסות קקאו ליום. היא חשבה שזהו מקור הבעיה, קיחתה שאם בנה ירבה לאכול, תיפטרנה כל בעיותיו. הפסיכיאטר בדק את הילד, הרגיע את האם: "הוא אמר לי שיצחק בני גאון, ויותר מזה אין לו מה לומר עליו", סיפרה האם בשמץ של גאחה טבעית לכתב העולם הזה.

אולם מצבו של הילד לא השתפר, הוא סירב לאכול. לח-

אשה כסופת-שיער שכבה השבוע על מיטה לבנה בבית-החולים תל-השומר, התפתלה מכאבים. ידה הימ- נית היתה בגבס, על גופה נמצאו סימני דם קרוש, שלא היו ניתנים לניקוי. היא לא הניעה את ראשה, לא יכלה לפתוח את פיה לרוחה. לבסוף, במאמץ רב, אמרה לכתב העולם הזה: שניצב ליד מיטתה. "זה הכל לא היה קורה אילו היה בעלי מוצא עבודה."

56 שעות קודם לכן פרצה חביבה רפפורט מחדרה, ניס- תה להימלט מבעלה, ידידיה רפפורט (48), שדרך אחריה ברירתם ברחוב ירקונה ברמת-גן. "הצילו, שוחטים את כל המשפחה שלנו", צעקה, כשבעלה, שהתחיל בידו סכין גילית נטף דם, חסם בפניה את הדרך החוצה. הוא תפס בידה, ניסה לחתוך את עורקיה. לפני ששכנים נפחדים ועוברי-אורח שנמצאו ברחוב, יספיקו להציל אותה.

אותה שעה שכב על ריצפת החדר בדם יצחק בן ה-12, שותת-דם. הוא ניסה להתרומם, ראה מבעד לחלון את דיירי הבית הסמוך עומדים על מקומם. איש מהם לא נע, הם חששו להתערב.

רק אשה אחת חשה במהירות לעזרת חביבה רפפורט. מרים גיל, שכנה מלבנית-שער וכחולת-עינים, נמצאה באותה שעה בדירתה הצנועה, הסמוכה לדירת משפחת רפפורט. היא שמעה את הצעקות כשהיתה במטבח, לא היססה. כבתי בית בדירתם של הרפפורטים היתה מרים גיל נכנסת אליהם מפעם לפעם. היא מיהרה גם הפעם, כבפעמים קודמות, להשכיח שלום בין בני הוג.

★ ★ ★
טרגדיה, שוב אחד לפני הסוף

חוק עמרו שכנים חסרי-ישע. "מחדשים, בואו לה- ציל את המשפחה", קראה השכנה לעבר הסקרנים, ש- הצטופפו ברחוב ועל המרפסות. אולם הצופים לא זזו. הם חיכו בחוק, ראו את השכנה נושאת על ידיה את הבן, מחוסר-הכרה. אחריהם מיהרו האב התוקף, כשהוא מנסה לאחוז בכתפה של אשתו המתחמקת.

הבעל הרים אבן ענקית שהיתה מונחת ליד פתח החצר, זרק אותה בעוצמה לעבר אשתו. אחר מיהר אל מרים גיל, שתחיקה בידה את הבן יצחק, ניסה לפגוע בו באבן שהת- זיק בידו. נסיון זה הציא את הקהל מאדישות-הפחד שתק- פה אותו. חלבן השכונה שעבר במקום, הצטרף אל השכנה, ניסה, בידאומן של איש המערב-הפרוע, ללכוד את הבעל המשתולל בפצור שהתקין במקום. לבסוף הצליח. על האי- דמה החומה של שכונת גפן ברמת-גן שכבה האם מתבוססת בדמה. הבן הפצוע היה בידה של השכנה הגואלת. הם נאנחו בלחש. איש מהם לא זעק.

הופקעה המהירה של נידית המשטרה החזירה את השקט לשכונה הרמת-גנית השלוה. הטרגדיה הנוראה הסתיימה שלב אחד לפני הקץ המר.

★ ★ ★
"למה לא מנעו זאת קודם?"

יום אחרי נסיון הרצח ביקשו תושבי שכונת גפן ברמת-גן לשכוח את המחזה האיום, נמנעו מלשוחח עליו. מבלי שהחליטו על כך, השתדלו הנשים שנפגשו במכולת לא להזכיר את השם רפפורט. הן לא רצו לגולל את פרשת הטרגדיה המשפחתית. נשות השכונה, הרגילות להסתכל דרך החלון האחרי של המטבח, ידעו היטב כי הרצח לא נולד אתמול. הוא נולד שנים רבות קודם, אולי ביום בו הופיעו בני הוג רפפורט לגור בבית הישן לפני 18 שנים.

"למה אף אחד לא מתעניין בגורל משפחות אומללות, לפני שהמקרה הזה רציני כל כך?" שאלה בהתמרמרות אשה שח רת-שער כבת 50. "הרי לפני שנה וחצי קרה לי משפחה זו אותו מקרה, הבעל ניסה לרצוח את אשתו, היא נאלצה להימלט מן הבית דרך מעקה המרפסת."

גאחה זו המוכחה הטובה ביותר, שרעיון הרצח לא נולד בשכונות האחרונות. הוא נולד זמן רב קודם. אולם גם השכנים הוותיקים לא יכלו לקבוע בדיוק מתי נולד הרצח.